

Opphavsrett og adgangen til uautorisert reparasjon

En analyse av forholdet mellom
opphavsrett og bærekraftig utvikling

Fujan Parsa

fupar@bahr.no

3046903/1

BAHR

Tema og aktualitet

- Moderne produkter og «tingenes internett»
  - Moderne produkter er mer teknisk komplekse
  - Mange produkter som tidligere var typisk ikke-elektroniske produkter, kan i dag inneholde programvare og/eller elektronikk
  - Produsenter kan ha interesse av å tilbakeholde reparasjonsmidler for å styrke egen posisjon på reparasjonsmarkedet
  - Problemstillingen er aktuell for mange ulike produkttyper; mobiler og datamaskiner, kjøretøy og traktorer, sykler, kattedoer
- «Right to repair»
- Forbrukerhensyn, konkurransehensyn og miljøhensyn

Bærekraftensynets rettslige forankring

Bærekraftensynets rettslige forankring

- Grl. § 112
- TEUV art. 11
- TEU art. 3
- European Green Deal
- Circular Economy Action Plan

Reparasjonsmanualer

Opphavsrettslig vern av reparasjonsmanualer

- Åvl. § 2 (2):
  - «Med åndsverk forstås i denne loven litterære eller kunstneriske verk av enhver art, som er uttrykk for original og individuell skapende åndsinnsetts»
- Eksempler på relevante avgrensingsregler i åvl. kap. 3
  - Åvl. § 26 (1) kopiering til privat bruk; «Når det ikke skjer i ervervsøyemed eller på grunnlag av et verk som er gjengitt i strid med denne loven, kan enkelte eksemplarer av et offentliggjort verk fremstilles til privat bruk. Slike eksemplarer må ikke brukes i annet øyemed»
  - Åvl. § 27 konsumpsjon av spredningsretten: «Er et eksemplar av et verk solgt eller på annen måte overdratt med opphaverens samtykke, kan eksemplaret spres videre blant allmennheten»
  - Åvl. § 29 sitatretten; «Det er tillatt å sitere fra et offentliggjort verk i samsvar med god skikk og i den utstrekning formålet betinger»

Vern av åndsverk og vern av forretningshemmeligheter

- Åndsverk eller forretningshemmelighet?
  - Tiltak for hemmeligholdelse eller unnlatt offentliggjøring og overdragelse?
  - Forretningshemmelighetsloven § 2 (1) (c)
    - «Med forretningshemmeligheter menes opplysninger som (...) Innehaveren har truffet rimelige tiltak for å holde hemmelige»
- Selvstendig unntak for å fremme bærekraft og sirkulærøkonomi?

Tekniske beskyttelsessystemer

Forholdet mellom opphavsrettsdirektivet og programvaredirektivet

---

- Åvl. § 99 – opphavsrettsdirektivet art. 6
- Åvl. § 101 – programvaredirektivet art. 7 (1) (c)

- C-355/12 Nintendo

Omgåelsesforbud i åvl. § 99

- Åvl. § 99 (1)
  - «Det er forbudt å omgå effektive tekniske beskyttelsessystemer som en rettighetshaver eller den rettighetshaveren har gitt samtykke, benytter for å kontrollere eksemplarfremstilling eller tilgjengeliggjøring for allmennheten av et vernet verk»
- Proporsjonalitetskriteriet;
  - beskyttelsessystemene må ikke gå ut over det som er nødvendig for å regulere de handlinger som krever rettighetshavers tillatelse.

Forbud mot bruk av omgåelsesmidler åvl. § 101

- **Åvl. § 101**

- «Det er forbudt å omsette eller i ervervsøyemed besitte et hvilket som helst middel hvis eneste formål er å gjøre det lettere ulovlig å fjerne eller omgå tekniske innretninger til beskyttelse av et datamaskinprogram»

- Er omgåelse til fordel for reparasjon «ulovlig» omgåelse?

- **Programvaredirektivet art 5 (1) (åvl. § 41(1))**

- «Med mindre det ligg føre særlege avtaleføresegner skal det ikkje vere naudsynt med løyve frå rettshavaren for å utføre dei handlingane som er nemnde i artikkel 4 nr. 1 bokstav a) og b), dersom handlingane er naudsynte for at den som har skaffa seg datamaskinprogrammet på lovleg måte, skal kunne nytte det i samsvar med det tiltenkte føremålet til programmet, medrekna òg for å rette opp feil»

Er det lov å omgå beskyttelsessystemer for å rette feil i programvare?

- Programvaredirektivets fortale punkt 13 annet punktum:
  - «Når det gjeld datamaskinprogram, må den eineretten som opphavsmannen har til å hindre at verket hans vert produsert utan løyve, vere underlagd eit avgrensa unntak, slik at det er mogleg å utføre den reproduksjonen som er teknisk naudsynt for at programmet skal kunne nyttast av den som har skaffa seg det på lovleg måte. Dette tyder at den innlesinga og køyringa av eit program som er skaffa på lovleg måte og er naudsynt for å kunne nytte ein kopi av programmet, og rettinga av feil i programmet, ikkje er mogleg å forby ved avtale»
  - C-13/20 Top Systems (2021)
  - art. 5 (1) må tolkes i sammenheng med fortalen, og dermed «forstås således, at parterne ikke ved aftale kan udelukke enhver mulighed for at korrigere fejl» (avsnitt 66)
  - «I henhold til denne bestemmelse står det derimod indehaveren og erhververen frit for ved aftale at tilrettelægge fremgangsmåden for udøvelsen af denne mulighed. Parterne kan nærmere bestemt aftale, at indehaveren skal sikre en korrigerende vedligeholdelse af det pågældende program» (avsnitt 67)

Konklusjon

BAHR

Takk!

BAHR